

KRONIKA DĚNÍ NA BALKÁNĚ

připravila Veronika Neničková

4. listopadu 2010

Srbský prezident Boris Tadić navštívil Vukovar a veřejně se omluvil pozůstalým obětí, které připravila o život jugoslávská armáda při obléhání a okupaci města v roce 1991.

12. prosince 2010

V historicky prvních parlamentních volbách po vyhlášení nezávislosti Kosova vyhrála se ziskem 31 % hlasů Demokratická strana Kosova (PDK) v čele s Hashimem Thačim nad svým bývalým koaličním partnerem, Demokratickým svazem Kosova (LDK) s 25 % hlasů.

1. ledna 2011

Počínaje Novým rokem byly v rumunském zákoníku práce zakotveny čarodějnictví a vykládání budoucnosti jako řádné profese a jejich vykonavatelé jsou povinni platit daň z příjmu ve výši 16 %, sociální a zdravotní pojištění. Tento krok pobouřil rumunské čarodějnice, které se rozhodly na protest uvalit kletbu na lídry státu. Někteří zákonodárci však chtějí jít tak daleko, že by za nevyplnění předpovědi mohly hrozit pokuty.

20. ledna 2011

Prezident ČR Václav Klaus byl v Bělehradě jmenován čestným členem Srbské akademie věd a umění. Zároveň prohlásil, že dokud bude prezidentem, nepodepíše jmenování českého velvyslance v Kosovu.

12. února 2011

V Bělehradě bylo rozhodnuto o zavedení omezení prodeje alkoholu v obchodech. Od května bude možné alkohol koupit pouze do 22 hodin. V rámci Srbska již takové omezení platí v Novém Sadu a Šabci.

28. listopadu 2010

Předčasné parlamentní volby v Moldavsku vyhrála Strana komunistů Moldavské republiky (39,3 % hlasů), ale tři zbývající strany zastoupené v parlamentu opět sestavily prozápadně a proreformně orientovanou vládní koalici v čele Vladem Filatem, předsedou Liberálně demokratické strany Moldavska (29,4 %).

29. prosince 2010

Po demisi Milo Đukanoviće zvolil černohorský parlament novým premiérem jeho stranického kolegu, dosavadního ministra financí Igora Lukšiče (nar. 1976) z Demokratického svazu socialistů.

11. ledna 2011

Legendární záhřebská rozhlasová stanice Radio 101 („Stojedinica“) vysílající od roku 1984 oznámila bankrot. Dluhy stanice dosáhly výše 20 milionů kun. Následovalo vyhlášení konkurzu a v červnu Radio 101 zakoupila mediální skupina Media servis, která slíbila zachovat nezávislý charakter stanice.

21. ledna 2011

Dvacetitisícový dav demonstrantů v Tiraně protestoval proti albánské vládě a požadoval vypsání předčasných voleb. Střety si vyžádaly tři lidské životy.

18. února 2011

V Podgorici začala působit organizace na ochranu práv gayů a lesbiček LGBT Forum Progress. Ačkoliv byla Černá Hora jedním z prvních států bývalé Jugoslávie, který vyjmul homosexualitu ze seznamu trestných činů (1977), většina občanů stále vnímá homosexualitu jako cosi nepatřičného a Černá Hora zůstávala jedinou zemí v Evropě bez podobné organizace.

Sofijský soud rozhodl o vině a udělení pokuty ve výši 250 euro bývalému bulharskému prezidentovi Petáru Stojanovovi za zfackování novináře Petára Žekova z televize SKAT.

Bosenské úřady schválily vydání chorvatského občana Tihomira Purdy Srbsku. Purda je podezřelý z válečných zločinů, kterých se měl dopustit ve Vukovaru během listopadu 1991. V Chorvatsku je považován za hrdinu, podobně jako většina veteránů, kteří bojovali ve Vukovaru.

19. února 2011

Spisovatelka Dragoslava Koprivica ve své nové esejistické knize s názvem Nesmrtelný Castro a srbský rod dokazuje, že je kubánský vůdce spojen se Srbskem, neboť jeho předkové byli Kelti, kteří se, jak uvádí, vyvinuli ze Srbů. Koprivica se svými spekulativními názory nezůstává osamocena, nadšeně ji podporují zastánci nové srbské autochtonní teorie. Akademik Dragoljub Antić prohlásil, že území od Pacifiku po Atlantik bylo spravováno Srby už v roce 5508 př. n. l. Žili údajně na poloostrově Helm, což je podle něj historický název pro Balkán. Věří, že pravými potomky starověkých Srbů jsou pouze Keltové. Dejan Lucić, autor knih Stínová vůdci či Tajemství zlodějů, prohlásil, že Castro byl spojen se Srbskem,.

13. února 2011

Ve Skopji došlo k potyčkám příslušníků makedonského a albánského etnika. Několik osob při nich bylo zraněno. Makedonská vláda totiž chce v areálu skopské pevnosti vybudovat muzeum, které by mělo mít podobu pravoslavného kostela ze 14. století, jehož základy byly na místě odhaleny. Etničtí Albánci napříč politickým spektrem vnímají celou záležitost jako provokaci, neboť tuto část města považují za své teritorium. Nepokoje byly vyvolány akcí skupiny Albánců, kteří pronikli do pevnosti a začali demolovat základy nové stavby. Archeolog a iniciátor stavby Pasko Kuzman oponoval tvrzením, že budova má zachovat pouze kontury původního kostela, jinak by sloužila výhradně k vystavení archeologických nálezů objevených v pevnosti v posledních letech.

21. ledna 2011

Dvacetitisícový dav demonstrantů v Tiraně protestoval proti albánské vládě a požadoval vypsání předčasných voleb. Střety si vyžádaly tři lidské životy.

12. února 2011

V Bělehradě bylo rozhodnuto o zavedení omezení prodeje alkoholu v obchodech. Od května bude možné alkohol koupit pouze do 22 hodin. V rámci Srbska již takové omezení platí v Novém Sadu a Šabci.

22. února 2011

Novým prezidentem Kosova se ve třetím kole volby stal kontroverzní miliardář Behgjet Pacolli, předseda politické strany Aliance pro nové Kosovo (AKR).

30. března 2011

Ústavní soud Kosovo shledal volbu Behgjeta Pacolliho prezidentem za protiústavní a s okamžitou platností jej odvolal z výkonu funkce. Opozice uváděla, že při volbě Pacolliho nebyl přítomen dostatečný počet poslanců a navíc byli někteří zastrašováni.

kdysi zmínil, že jeho otec Angel byl keltského původu. Lucić dále říká, že lze najít mnoho jazykových podobností mezi názvy míst, různými starobylými nápisy po celém světě a současnou srbsštinou. Starověkým rádcům faraonů se říkalo ušhapti, což pochází ze srbského ušaptivači.

15. dubna 2011

Trestní tribunál v Haagu uznal vinným chorvatského generála Anteho Gotovinu a odsoudil ho na 24 let do vězení za jeho roli v chorvatské ofenzivní akci známé jako operace Bouře. Během zásahu bylo roku 1995 vyhnáno na 200 tisíc Srbů z Chorvatska a zabito několik set civilistů. Dále byl odsouzen i generál Mladen Markač (na 18 let), generál Ivan Čermak byl zproštěn viny. V Chorvatsku jsou generálové považováni za válečné hrdiny a rozsudek vyvolal nevoli veřejnosti, zástupců státu i církve. V předvečer verdiktu ulicemi Záhřebu pochodovalo 1500 válečných veteránů na výraz podpory generálům. 16. dubna vyšly do ulic města desítky tisíc lidí na protest proti rozsudku.

26. května 2011

Bývalý velitel vojsk Republiky Srbské Ratko Mladić, obviněný již v červenci roku 1995 Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) z genocidy a jiných zločinů spáchaných na území Bosny a Hercegoviny během občanské války mezi léty 1992–1995, byl zadržen na území Srbska po více než 15 letech na útěku.

1. června 2011

Místopředseda srbské vlády a ministr vnitra Ivica Dačić v rozhovoru pro bělehradský týdeník NIN prohlásil, že by si dokázal představit řešení situace na Kosovu jeho rozdělením mezi Srbsko a Albánii.

12. června 2011

Se ziskem 49,9 % hlasů a 326 z 550 křesel ve Velkém národním shromáždění vyhrála již potřetí v řadě parlamentní volby v Turecku Strana spravedlnosti a rozvoje (AKP) premiéra Recepta Tayyypia Erdoğana.

7. dubna 2011

Nezávislá kandidátka Atifete Jahjaga (nar. 1975) byla zvolena kosovskou prezidentkou a stala se první ženou v čele státu v novodobých dějinách Balkánu.

9. května 2011

Bělehradský soud odsoudil známou zpěvačku Svetlanu „Cecu“ Ražnatović k osmi měsícům domácího vězení (v její luxusní vile) a pokutě 1,5 milionu euro za finanční podvody při prodeji fotbalistů FK Obilić v roce 2003. Ražnatović údajně utržené peníze nedala klubu, ale skončily v její kapse. Srbští právní experti jsou mírným rozsudkem pohoršeni.

23. května 2011

Srbská veřejnoprávní televize a rozhlas Radiotelevizija Srbije se oficiálně omluvila Srbům i sousedním zemím za urážky, pomluvy a projevy nenávislosti ve svých programech za vlády Slobodana Miloševiče. Prezidentka Sdružení srbských novinářů Ljiljana Smajlović v tomto kroku spatřuje pouze snahu o získání laciných bodů pro Srbsko v očích zahraniční veřejnosti. Podle ní je všeobecně známo, že RTS byla nástrojem Miloševičovy propagandy a po 11 letech není takové prohlášení nikterak hrdinské. Pozornost by měla zaměřit na mediální poměry od pádu Miloševičova režimu do současnosti, kdy situace srbských novinářů stále není zcela ideální.

2. září 2011

Srbsko a Kosovo přistoupily na dohodu týkající se vzájemného obchodního styku, která Kosovu opět umožní vyvážet zboží do Srbska. Srbsko bude akceptovat výrobky označené kosovským kolkem, zatímco

Kosovo se zřekne značek představujících státní symboly a znaky, kosovskou vlajku či slovo „republika“. Když Kosovo vyhlásilo roku 2008 nezávislost, Srbsko zamezilo dovoz výrobků s označením země původu Republika Kosovo, neboť Kosovo i nadále považuje za svou provincii. V důsledku neúspěšných jednání v červenci 2011 Kosovo na oplátku uvalilo embargo na srbské výrobky a podniklo policejní akci vedoucí k ovládnutí dvou hraničních přechodů na severu země, které po vyhlášení samostatnosti zůstaly pod kontrolou jednotek KFOR a mimo dosah prištinských úřadů.

28. září 2011

Více než 150 osob bylo zadrženo při potyčkách ve 14 bulharských městech, v nichž do romských čtvrtí vyrazily rozvášněné skupiny skládající se především z fotbalových fanoušků a teenagerů. Nepokoje vyvolalo obvinění Kirila Raškova, vůdce romského klanu ve vesnici Katunica nedaleko Plovdivu, známého také jako Car Kiro, ze zabití 19letého Angela Petrova. Vesničané v odvetě podpálili několik jeho aut a nemovitostí.

21. června 2011

V rámci projektu Skopje 2014 byla v centru města vztyčena obří bronzová jezdecká socha antického krále (celková výška pomníku je 24 metrů). Řecký ministr zahraničních věcí sochu označil za pokus o přivlastnění části řeckých dějin. Makedonská vláda hovoří pouze o jezdecké soše, nijak se nezmiňuje, že by se mělo jednat o sporného Alexandra Velikého. Socha se na centrálním Náměstí Makedonie objevila nedlouho poté, co konzervativní VMRO-DPMNE premiéra Nikoly Gruevského vyhrála parlamentní volby a zajistila si tak vládu na další čtyři roky.

16. září 2011

Na základě dohody z 2. září kosovští celníci v doprovodu policie z mise Eulex dorazili na hraniční přechody Jarinje a Brnjak. Kosovští Srbové reagovali na dohodu již o týden dříve blokováním hlavních komunikací na severu země s žádostí o odchod kosovské policie a celníků z obou přechodů. Na pomoc místním přišli nacionalisté ze Srbska, do Mitrovice přijela také hlava srbské pravoslavné církve, patriarcha Irinej, který zde odsloužil mši na výraz podpory. Kosovská vláda tvrdí, že díky neexistenci kontroly se severní hranice státu stala rájem pašeráků. Kosovští Srbové si však dohled Prištiny na pohyb osob a zboží mezi Kosovem a Srbskem nepřejí.

8. října 2011

Po stížnostech cestujících na hlasitou reprodukci turbofolku v autobusech městské hromadné dopravy ve Skopji od časných ranních hodin došlo k regulaci poměrů. Ředitel dopravního podniku oznámil, že ráno bude cestujícím nabízena uklidňující vážná hudba, v poledne hudba dynamická, odpoledne hity současné světové a makedonské scény a večer elektronická a taneční hudba.

11. listopadu 2011

Začala vysílat Al Jazeera Balkans, sesterská stanice nezávislého arabského vysílání, které financuje katarský emír. Sídlo má nová stanice v Sarajevu a pobočky v Záhřebu, Bělehradě a Skopji. Její dopisovatelé působí také v Podgorici, Prištině, Mostaru a Banja Luce. K dispozici má stanice i síť dalších 70 kanceláří Al Jazeery po celém světě.

18. listopadu 2011

Vzpomínkovým pochodem a shromážděním si tisíce Chorvatů včetně prezidenta a premiérky připomněly 20. výročí pádu Vukovaru do rukou prosrbských jednotek Jugoslávské lidové armády.

Srbsko a Francie podepsaly smlouvu o stavbě metra v Bělehradě. Metro by mělo být dlouhé 36 kilometrů a mít tři linky s celkem 55 zastávkami. První trasa Zvezdara – Zemun by měla být otevřena za šest let.

12. listopadu 2011

Slavnostně bylo otevřeno úvodních 38 km první kosovské dálnice. Vede od městečka Věrmicě na hranicích s Albánií k městu Suhareka a stála 330 milionů euro. Po dokončení v závěru roku 2012 by 141 km dlouhá dálnice měla spojit albánskou a srbskou hranici.

4. prosince 2011

V parlamentních volbách v Chorvatsku vyhrálo sdružení stran levého středu Kukuriku (sociální demokraté – SDP, Istrijské demokratické shromáždění – IDS, Chorvatská strana důchodců – HSU), které porazilo posledních osm let vládnoucí Chorvatský demokratický svaz – HDZ, který byl zatížen řadou korupčních afér. Jadranku Kosor v premiérském křesle vystřídal Zoran Milanović.

Po pádu vlády premiéra Boruta Pahora se poprvé v dějinách samostatného Slovinska v zemi konaly předčasné parlamentní volby. Ty přinesly zásadní proměnu slovinské politické scény: tři strany ztratily své zastoupení ve Státním shromáždění, dvě nové jej získaly. Poměrně těsně zvítězila nová středolevá formace Pozitivní Slovinsko lublaňského starosty Zorana Jankoviće (28,5 %), druhý skončil někdejší premiér Janez Janša a jeho liberální pravicová Slovinská demokratická strana (26,2 %), Pahorovi sociální demokraté skončili až třetí (10,5 %).